

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas

1999 m. birželio 26 d.

Nr. 124 (26)

Saturday supplement June 26, 1999

No. 124 (26)

Ilgiausių metų žymiajam folkloristui dr. Jonui Baliui!

Š.m. liepos 2 d. vienas žymiausių Lietuvos folkloristų, naujos, mokslinės lietuvių folkloristikos ir etnologijos eros pradininkas nepriklausomoje Lietuvoje dr. Jonas Balys sulauks 90 metų (gimęs 1909 m. liepos 2 d.). Jis su žmona Elena nuo 1998 m. gyvena Naperville, Ill., tebesidomi lietuviška spauda ir tautosaka, kuriai paaukojo kone visą savo gyvenimą. Dr. Jonui Baliui ne tik *Draugas*, bet visa užsienio lietuviškoji bendruomenė, kurios tokia neatskiriama dalis visais dešimtmečiais po Antrojo pasaulinio buvo ir dr. Balys, ir jo knygos bei straipsniai, idėję giliai meilę lietuvių tautosakos didžiajam paveldui — tautosakai — siunčia Sukaktuvininkui nuo širdžiausių sveikinimus ir linkėjimus!

Dr. Jonas Balys buvo pirmasis lietuvių folkloristas, etnologas profesorius, įsigijęs aukštąjį mokslą Kauno, Graco, Grėnoblis, Vienos universitetuose, gilinęs profesines žinias Suomijoje, apgynęs daktaro disertaciją Vienoje. Jis yra parašęs per 200 knygų ir straipsnių, ne tik lietuvių, bet ir anglų, ir vokiečių kalba. Gyvendamas Amerikoje nuo 1948 m., dirbo Indiana University, Bloomington, IN, vėliau — Library of Congress Slavų ir Rytų Europos skyriuje, į pensiją išėjęs 1981 m. po 25 metų tarnybos. Išaugino dukterį Angėlą (Bergeron), gyv. Naperville, IL, ir sūnų Petrą, gyv. Clarksville, VA.

1994 m. dr. Baliui paskirta Valstybinė Jono Basanavičiaus premija, o š.m. Vasario šešioliktosios proga prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo šį, tiek daug Lietuvos tautosakai nusipelnusį tautotyrininką-mokslininką Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu.

Pastaruoju metu Lietuvoje pradėti leisti dr. Jono Balio *Raštai* — pirmasis tomas išspausdintas 1998 m. Vilniuje. *Raštų* leidėjas — Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. Šį tomą parengė Rita Repšienė, redakcinę komisiją sudarė Kazys Grigas, Vacys Milius ir Leonardas Sauka, o knygos leidimą

JONAS BALYS RAŠTAI I

parmė Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija. Jau suplanuota ir tolimesnis *Raštų* leidimas, tad reikia tikėtis, kad netolimoje ateityje visi dr. Jono Balio darbai bus surinkti ir išleisti šios serijos knygoje.

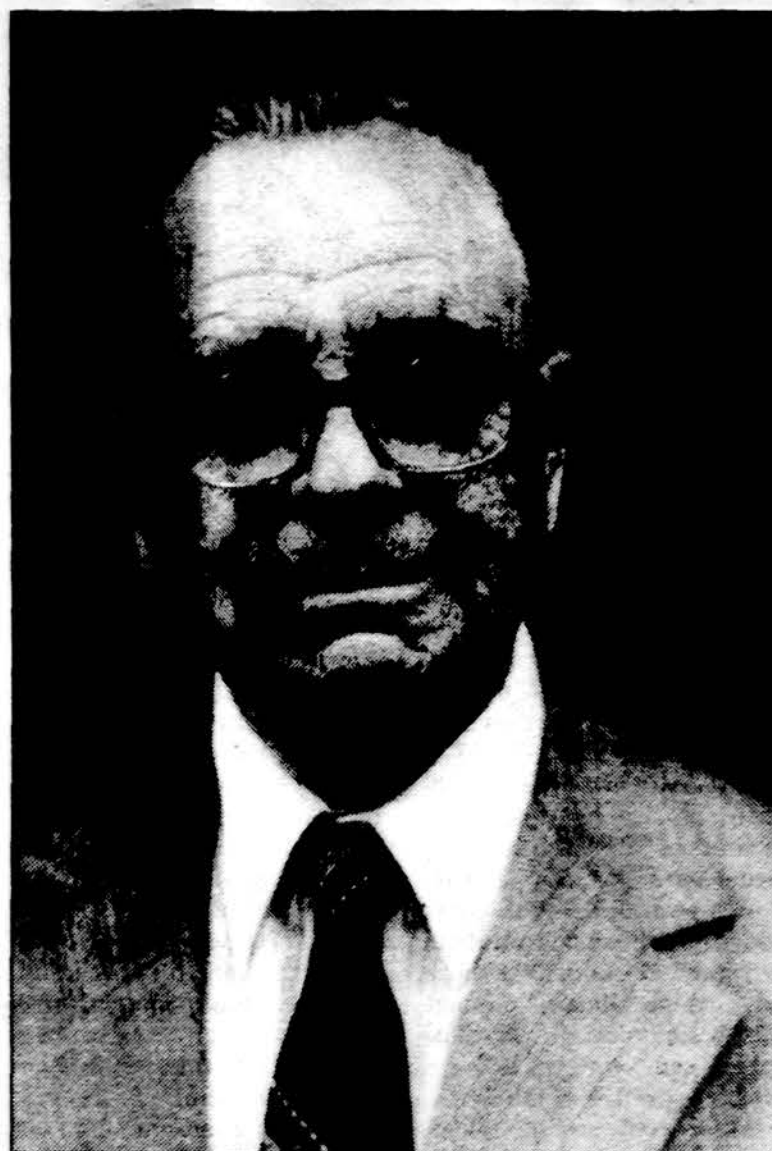
Pirmajam Jono Balio *Raštų* tomui labai šilta ir išsamų įvadą parašė Rita Repšienė. Jame apibūdinami ir šioje knygoje spausdinami dr. Balio darbai, ir pats jo autorius, pateikiant pagrindinius jo biografijos bruožus. Brandaus dr. Jono Balio gimtadienio proga verta visiems susipažinti su R. Repšienės straipsniu („Apie Joną Balį su meile ir pagarba“), o taip pat su paties sukaktuvininko pasisakymais apie save, rašytais šio tomo sudarytojais 1996 m.

Jonas Balys apie save

Kai grįžau iš užsienio studijų į Lietuvą 1935 m., tai ten tautosaką buvo žiūrima kaip i tam tikrą šaką ir buvo taikomi jos metodai. Tuo tarpu naujieji tautotyrininkai tautosaką tyrinėjo istorinių mokslų metodais, panaudodami tų mokslų kritiškų dėsnių. Svarbiausiai buvo žiūrima autentiškumo, t.y., kad būtų tikra liaudies kūryba, bet ne literatūrinės „stilizacijos“, kaip vienam ar kitam rašytojui labiau patiktų. Todėl liaudiškų tautosakos tekstų nevalia yra keisti išimokslinusiame literatūrai pagal savo skonį ir fantaziją. Čia man ir teko suvėiti i konfliktą su literatais (V. Krėve-Mickevičiumi ir kt.). Dabar Lietuvoje jau teisingiau žiūrima i tautosakines studijas, bet man teko laukti pirmus lepus. Mano pažiūra laimėjo, ir kai buvo įsteigta Lietuvos Mokslų akademija, kurios prezidentu buvo paskirtas, kairiesiems valdant, V. Krėve-Mickevičius, tai mane paskyrė Etnikos instituto direktoriumi, kurio žinioje buvo tautosakos skyrius arba mano pastangomis įsteigtas Lietuvių tautosakos archyvas. Karui baigiantis, emigravau i Vokietiją ir Freiburge i. Br. buvau 1945-1946 m. Deutsches Volksliedearchiv Research assistant, po karo Hamburgėje ir Pinnerberge skaičiau vokiškai etnologijos paskaitas vadinamame Baltic University kaip Assoc. Prof. Vokietijoje išleiau keletą knygų lietuvių ir vokiečių kalba, o JAV — lietuviškai ir angliskai. Serijos „Lietuvių tautosakos lobynas“ JAV išėjo tomų I—XI (1951-1989). Žurnaluose paskelbiau kelis šimtus straipsnių tautosakos ir etnologijos klausimais (liet., vok. ir anglų kalbomis). Žr. Jono Balio spausdintų darbų bibliografiją (1926-1979), *Lo-by-nas* VIII (1979), p.147-172 (baigiasi 1979 m. leidiniais). Ir vis dar kasmet po keletą straipsnių parašau. Savo knygų po keliolika egz. esu pasiuntęs didžiosioms ir specialioms Europos ir Amerikos bibliotekoms, tad kai kurias gal galima bus ten rasti. Išsiunčiau ir i Lietuvą, tik nežinau, ar nuėjo ir ten jas pasi-laikė (t.y. neišmetė). 25 metų buvau Area Specialist (Baltic) Library of Congress, Washington, D.C.

Šiaip čia mes niekuo negalime nusikūsti — ramiai leidžiame senatvės dienas ir tiek. Mes žinome, kas pasauly i Lietuvoj dedasi. Deja, Lietuvos jau nebepamatysiu.

Papildymai. I JAV mus per Atlantą pervežė buv. amerikaro laivas, kurį naudojo pervežti kariuomenę per Atlantą. Nuvažiavom i mažą miestelį Bloomingtone, IN, kur yra didelis Indiana University. Mat mane pakvietė ten dirbti ir ten gyvenome

Dr. Jonas Balys.

Apie Joną Balį su meile ir pagarba

Laima yra likimo deivė. Vieni jos vardą kildina iš žodžio „laimė“, kiti iš žodžio „lėmė“, — sunku spręsti, kuris aiškinimas bus teisingesnis. Senesnieji šaltiniai ją vadiną tiesiog Laimę. Pasakose taip pat: „Jis pažiūr — tai trys moteriškos šnekės... jis suprato, kad tai laimė būtų“; „Senovėj visur laimės valkio-davosi“ (iš Jono Basanavičiaus *Lietuviškų pasakų įvairių*). Iš rašytinių šaltinių pirmiausia ją pamini 1744 m. rašytas Jokūbo Brodovskio žodynas: *Laimė* — *Glücksgeöttin*. Pily-pas Ruigys 1747 m. irgi rašo *Laimė*. Gotfridas Ostermejeris 1775 m. rašė: „Laima, arba Laimė, — žmogaus vadovė nuo gimimo iki jo amžiaus galo, laimės ir nelaimės deivė. Ta ją Laima visai saivališkai paskirdavo žmogui gerą arba blogą būitį ir niekas negalėdavo pakeisti, kas jam buvo nuskirta. Taip Laima lė-mė — yra iki šių dienų išlikęs

ketverius metus. Atsitiko taip, kad prieš karą dalyva-vau tarptautiniame etnologų kongrese Edinbourghe, Skotijoje. Ten sutikau garsų amerikiečių folkloristą prof. Stith Thompson. Tai jo rūpestis mane universitetas išsikvietė i buvau to profesoriaus asis-tentu. Indianos universitete skaičiau kursą „Folk Culture of the Baltic People“ apie Ka-levalą (suomių epą), rusų by-linas (epines giesmes) ir kt.

Kaip matome, svarbus daly-kai atsitinka pripuolamai, tu-rejau laimę.

Pakeliui kelis mėnesius praleidom Paryžiuje, kol sut-varkė dokumentus. Bet už ke-lionę reikėjo užsimokėt. Ge-lrai, kad lietuvis amerikietis paskolino pinigų kelionei. Jo pavardė — Bačianas. Skola greit gražinom. Atvykom i JAV 1948 m. spalio 3 d.

zinantiems perduoti“, — rašė Jonas Balys prieš septynias-dešimt metų.

Gimė Jonas Balys 1909 m. liepos 2 d. Kupiškio valsčiuje, Krasnovo vienkiemyje. Baigęs Kupiškio gimnaziją, 1923 m. įstojo i Panevėžio mokytojų seminariją, vadovavo Tautotyros ir senienų rinkimo draugi-jai, 1928 m. baigė seminariją. Paklaustas, kas pastūmėjo i tautosaką, Jonas Balys at-sakė, kad jo motina mokojo daug dainų. Panevėžio moky-tojų seminarijoje tautosaka ir etnografija sudomino moky-tojai P. Butėnas ir J. Elisonas. Studijavo Kauno, Graco ir Vienos universitetuose istoriją, etnologiją ir folklorą. Už dar-bą *Der Schmanismus in Ma-lakka und Indonesien* (vado-vas — garsus to meto kultūrinio ciklo etnologijos kūrėjas ir lyginamosios religijos tyrinėtojas W. Coopersas), jam buvo suteiktas filosofijos daktaro laipsnis. Propaguoda-mas komparatyvistinę kryptį folkloristikoje, Jonas Balys tęsė studijas Suomijoje, kur vyravo istorinės-geografinės mokyklos nuostatos. Remda-masis suomių mokslininko A. Aarnės pasakojamosios tau-tosakos klasifikavimo principais (pasakų skirstymas pagal ti-pus), jis susistemino per 3,000 pasakų. Kartu ten būdamas rengė lyginamąją pasakojamosios tautosakos studiją *Griaustinis ir vėlnias Baltoskandijos kraštų tautosakoje*. Ši studija Kauno Vytauto Didžiojo universitete buvo ap-ginta kaip habilitacinis dar-bas.

1933-1935 m. jis dėstė Kaune, buvo Vytauto Didžiojo Universiteto Etnikos katedros vyresnysis asistentas. Nuo 1942-ųjų ir Vilniaus universi-teto docentas, Tautotyros ka-tedros vedėjas.

Jonio Balio manymu, tau-tosaka yra tautos kultūros isto-rinij likimą.

Lietuvių tautosakai rinkti ir saugoti Jono Balio iniciatyva 1935 m. Kaune buvo įkurtas Lietuvių tautosakos archyvas, vėliau perkeltas i Vilnių. Kaip Lietuvių tautosakos archyvo leidinys 1936 m. buvo išleistas Jono Balio parengtas *Lietuvių pasakojamosios tautosakos motyvų katalogas*. Per 16,000 pasakų, sakmių ir anekdotų

buvo tvarkingai sudėliota šia-me kataloge, remiantis tarp-tautiniu A. Aarnės — S. Thompsono pasakų katalogu; anot Jono Balio, mokslinis ly-ginamojo pasakų tyrinėjimo uždavinys yra sutvarkyti gau-sybę variantų i apžvelgiamą sistemą, supratingai lyginti variantus ir aiškinti pasakos istoriją, iškeliant aiškėn ir tautinius pasakos ypatumus. Lietuvių tautosakos archyvas, jo vadovaujamas, leido tęstinį leidinį *Tautosakos darbai*, ku-rio nuo 1935 iki 1940 metų pasirodė septyni tomai.

Baigiantis karui, 1944 m. J. Balys pasitraukė i Vakarus. Iki 1945 m. dirbo Deutsches Volksliedearchiv asistentu Freiburge, vėliau, 1946-1948 m., — Tautosakos ir etnologi-jos profesoriumi Pabaltijo uni-versitete Hamburge. 1946 m. Hamburgo Pabaltijo universi-teto darbuose paskelbta J. Ba-lio studija apie lietuvių ves-tuvių papročius *Litauische Hochzeitsbrauche*, kurioje nuo aprašomojo metodo pereinama prie analitinio tyrinėjimo.

Apie lietuvių liaudies pa-pročius 1947 m. paskelbiamas Jono Balio straipsnis „Volks-charakter und Volksbrauche der Litauen“, išspausdintas *Scholar* Heidelberge, i 1948-1949 m. „Litauische Volks-branche; volkskundliche Skiz-zen“, išspausdintas *Folk-Liv* Stockholme.

Propaguodamas lietuvių tra-dicinę kultūrą, Jonas Balys skelbia i lietuvių tautosaki-nės medžiagos nuorašus, išsivežtus iš Lietuvos, jis išleidžia vokiečių kalba lietu-vių mitologines sakmes apie laumes — „Die Sagen von den litauischen Feen“ Goettingeno žurnale *Nachbar*, įveda lietu-vių sakmes i platesnį kon-tekstą ir pateikia sakmių apie laumes atitikmenis kitų tautų leidiniuose.

Šveicarų tautosakos archy-vas (Schweizerisches Archiv fur Volkskunde) Bazelyje iš-leido J. Balio studiją apie Užgavėnių papročius Lietu-voje — *Fastnachtbrauche in Litauen*. 1948 metais Tūbin-gene, Patria leidykloje pasiro-dė, pasak A. J. Greimo, milžiniškas mokslinės erudici-jos darbas — *Lietuvių tau-tosakos skaitymai*.

Tais patiais metais Jonas Balys persikelia i Ameriką ir pradeda dirbti Bloomingtone, Indianos universitete, Tauto-sakos institute, garsiojo ame-rikiečių folkloristo S. Thomp-sono (1885-1976) asistentu folkloro reikalams. Kartu jis dėsto Baltijos tautų liaudies kultūrą ir rusų folklorą. Čia per ketverius metus jo buvo nuveikta nemažai.

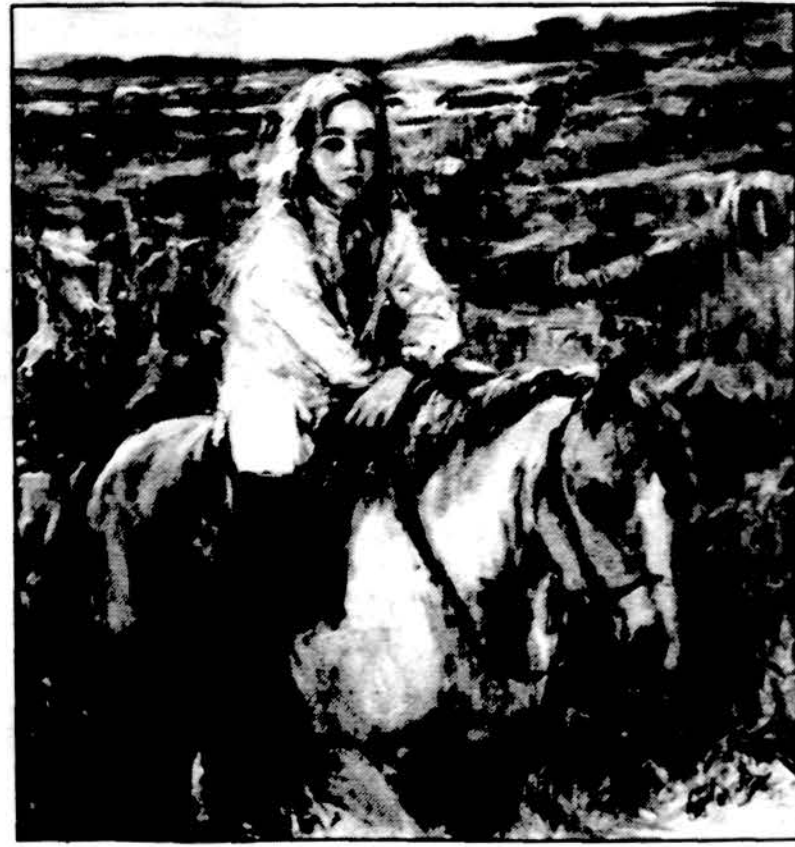
Anot paties Jono Balio, S. Thompsono katalogo *Motif-In-dex of Folk-Literature* antra-jam leidimui (6 tomai, 1955-1958) jis pasiūlė įtraukti tūks-tantčius naujų motyvų (ir jie paprastai buvo įtraukiami), o tai sudaro maždaug trečdajį katalogo. Veikale *Oral Tales of India*, sudarytame pagal tą patį S. Thompsono motyvų in-deksą (Bloomington: Indiana University Press, 1958; XXVI + 448 p.), J. Balio darbas su-daro apie 90 procentų; jam teko pagelbėti išleidžiant ka-talogus apie airių ir čeremisų folklorą.

(Nukelta i 2 psl.)

Vidurvasario pieva, dar nepaliesta dalgio ašmenų.

Nuotr. V. Mašellio

Galbūt tai laumė iš dr. Jono Balio sukaupto tautosakos lobyno, ištrūkusi nujodyti arklius Joninių naktį... Dail. Ona Paškevičienė

Leidiniai

NAUJAS POEZIJOS ŽODIS

Lietuvos Rašytojų klube pristatyta nauja jaunosios kartos poeto Eugenijaus Ališankos knyga *dievaukulis*. Kalbėję poetai ir literatūros kritikai pažymėjo, kad tai naujas žodis lietuvių poezijoje, naujas poezijos vaizdas.

Apibūdindama šią E. Ališankos knygą, literatūros tyrinėtoja Audinga Perulitytė, be kita ko, pasakė, kad joje klostosi ne vienaprasmiškas ir ne vienaprasmiškas pasaulio vaizdas. Šiuo požiūriu knygoje galima atpažinti iš karto dvi meninio vaizdo perdavimo versijas. Iš vienos pusės — tai senųjų šventosios realybės mitų mirtis, iš kitos — naujų mitų pradžia. A. Perulitytės nuomone, čia ir pasireiškia poeto E. Ališankos naujumas. Tai tarsi naujas poezijos vaizdas, naujas jos būvis.

Lygindamas E. Ališankos knygą *dievaukulis* su 1995 m. išėjusiu jo eilėraščių rinkiniu *Pelno miestas*, poetas Donaldas Kajokas taip pat pastebėjo naują, įdomią E. Ališankos poezijos slyktį į naujojiškumą.

E. Ališanka — subtilus po-

tas, subtili jo poezija, — pripažino kitas poetas Arnas Ališauskas. Jo naujoje knygoje — gražus, ramus tekstas. Pritardamas minėtiems kalbėtojams, A. Ališauskas pažymėjo, kad *dievaukulyje* pasireiškia europinė poezija, tai žingsnis nuo realizmo laikų lyrikos.

Paskaitęs eilėraščių iš savo naujosios knygos, E. Ališanka kalbėjo apie impulsus, paskatinius ją parašyti. Be kita ko, jis papasakojo apie jausmus ir įvaizdžius, kilusius jam apsilankius Airijoje, prieš kokius 5000 metų statytuose megalitiniuose statiniuose — akmenų amžiaus žmonių laidojimo vietoje, kur pro angą tik metų lygiadieniais patenka, suspidi saulės spindulys, apšviestas kadaise čia degintų mirusiųjų pelenus, išlikusius kaulus. Iš čia kilusios asociacijos jį paskatino parašyti *dievaukulis*, kitus šios knygos eilėraščius.

Naująją E. Ališankos poezijos knygą teigiamai įvertino plačiai žinomas egzodo literatūros tyrinėtojas Rimvydas Šilbajoris.

Algimantas Antanas Naujokaitis

EUGENIJUS ALIŠANKA

eilėraščių skaitymas

nemoku perskaityti eilėraščių per akinius taip išsikreipia
erdvės kad nuo žodžio lig žodžio heliaujai šviesmečiai per tą
laiką svorio priaugi susiraukšlėjai ir numirsi o prisikėlęs
kitam gyvenime vėl pradėsi iš pradžių nuo abėcėlės nuo
raidžių ant sienų nuo daiktavardžių greičiausiai nusėda
keiksmatodžiai mašos fugasins granatos sprogdinū
vaizduotėje viškų vaikų žaidimus akaras nepavykusius
gyvenimus karas laukia barūnas pro dūmų užardą hoks
eilėraštis hokia slaptas sintaktas per patrankos šūvį turėtume
susikalbėti kaip gyvuliai uosdami laidydami akimis žiūrėk
ir pažinsim viens kitą pjudydami drėkšdami atrajodami bet
ne: per akinius taip išsikreipia erdvės kad nuo žodžio
lig žodžio heliaujai šviesmečiai

panta rhei

kei heliesi per jausmų upę
iš mirtingojo tapdamas žėliu
kuris atsispindi tik
dangaus lygumose sniego
vėpūtinuos išsilydžiusiam mėly
kai heliesi i uolungus krantus
ieškodamas atokvėpio
astriabriaunų minčių įlankose
grynojo proto miestuose kai
heliesi iš savojo as apgyvendinto
aistringųjų dievo gerbėjų skurdžių
išverčiančių kitenės paskutiniojo
teismo akivaizdą ir bepročių
kuriems nerūpi gyvenimas iki
mirties kad užbaigtum eilėraščių
suteiktum aiškumo sielai ir
shambumo kūnui vieną mirkėnį staiga
pajunti kad upė neka tave i visas
keturias pasaulio puses ir vieną
mirkėnį tavo istorija tampa nekrologu

dievaukulis

tvos mirė nepaliko testamentą išnešė kūną i malūno
griuvėsius ant kalno ir paliko i sulaukė ženklo tris dienas tris
naktis dangus maišė su žeme kol tylai stojas auksas atsiskyrė
nuo sidabro sidabras nuo vario pėsiai šunys ir žiurkės
išsidalijo vario monetos sidabro išgrautė saulės rūgštis auksą
sūnus susikrovė i motinos ausų drožės maišą ir išėjo i vilnių
tjo pusamžis vyras varstydamas duris ieškodamas laimės
neradęs rodė tvoj auksą juveljrams ir amatininkams
turtingiems žydams ir bari suteneriams vienas nusipirko
blaudžiuoklį flaitai kitas pirštikuoklius apyrankėms trečias pus-
velčiui išsiterėjo dubens kaulų dukros vestuvėms ketvirtas
taip ir nepasakęs kam višką išpardavė pasiliko sau tik kaukolę
šaltom naktim susiraitydavo užkimęs laikroščiais akiduobes
ir kaip kūdikis įsijose miegodavo nesapnuodamas ir aš pirkau
vieną kaulą bet nežinau kaip jis vadinas nei aš nei mano
sūnus jis sako dievaukulis

E. Ališankos poezijos knygos sutiktuvas Rašytojų klube. Iš kairės: E. Ališanka, literatūros tyrinėtoja — A. Perulitytė ir R. Šilbajoris. Nuotr. Augustino Ališankos

Astriabriaunės minčių įlankos

Rimvydas Šilbajoris

Jeigu Eugenijus Ališanka ilgas ir lieknas kaip Don Kichotas, tai aš trumpas ir drūtas kaip Sancho Pansa. Ir man nedrašu jums apie savo riterio eiles kalbėti, kad neišgirstiau iš aukštumos: pri-lygsti riteriui, kurį suvokti gali. Ne man. Bet ką padarysi — tokia jau kritikų dalis.

Kaip jau Sancho Pansa, aš linkęs besti nosį i žemę, ieškoti poezijos, kaip Paster-nakas, žolė, dalykuose, kurie yra pirštais apčiuopiami ir al-suojia gyvybę, nors jie ir kieti, abuojuose daiktai būtų. Užtat mane ir padrasina Eugenijaus žodžiai: „turėtume susikalbėti kaip gyvuliai uosdami laizy-dami akimis žiūrėk ir pa-žinsim vienas kitą“.

Ir ką gi aš matau toje Eu-genijaus žemėje? Matau, kaip jo knygos 80 puslapyje „mote-rys skalauja paklodes / ir bur-nas pasikaisė sijonus / nuogos šlaunys žolė blizga“. Va ir poetiška žolė, su priekoniui erotikos — pradėdi galvoti apie gražiausiąjį Dulcinęją — ir su sąmojaus druska, kuria toms moterims poetas skalau-ja burnas. Mano, ginklanešio, arklidėse užaugusi širdis tuoj pat atsiliepia ir i poeto vyrus, kurie 87 puslapyje „smirdi arkliašūdziais“ ir „tesnakais po meilės nakties“, ir „dūmais iš skerdžiamo jaučio širdies“ — o tada jau sustoji. Kažkas dar kitas yra atėjęs i poeto eiles ir žiūrį i mus, ir mes suzinom to kažko kito vardą, kada poetas sako: „vėliau apie mirtį jie smirdi / neprieinama uoslei gyvybę“.

Padvelkia kažkoks naujas, šaltas vėjas, kuris 12 pusla-pyje „perkeičia minčių spal-vą“, ir prablaivėjusi akis pra-deda matyti mirties vardą su-pantį žodžių pasaulį, pulsuo-jantį ta neprieinama gyvybe, kuri savo ruožtu apsupa poeto žodį, ir žodis pro ją pra-sišviečia, tapdamas kažkuo daugiau už save, pavyzdžiui kad ir tokiam posmelyje (psl. 48): „ruduo ramus išnoko gais-ras / liepsna slapčia sulaizo krūmus / ir dievo vieton stojas toluma“. Ramus rudens iš-sipildymo jausmas derliui išnokus, gaisras — rudens spalvų pilnybė, virstantis bib-linio degančio krūmo liepsna, ir staiga tušti, pliki rudens laukai, ne Dievo žodis Mozei, bet didelė to žodžio laukimo toluma.

Tada pradėdi suprasti ir kaip gali būti toks daiktas kaip „astriabriaunės minčių įlankos“ (psl. 23), krašte, kuris atsiveria „persikėlus per jaus-mų upę“ ir iš mirtingojo tapus šešėliu. Kraštas lyg ir nu-

jautiamas, anapus Letos, toje, anot Šekspyro, „nežinomoj šaly iš kur negrįžta joks keleivis“. Matau, ir kaip „atplyšę debesy velka šešėlį plikšakių so-dais“ ir man gaila jų, tų at-plyšėlių, beveik kaip savęs, to per savo gyvenimą keliau-jancio šešėlio. Matau, kaip „krantas balkšvais dantimis laikosi atoslūgio“ ir galvoju apie nepasiduodantį ledą, ran-komis liečiantį Eugenijaus naktį, „tirstantį laiką“ ir linkiu jam (t.y. ledui) stiprybės kaip pačiam sau, nes irgi girdžiu parašytą balsą: „tat tvam asi, mirtingas ir vienišas“.

Eugenijus nemedituoja apie mirtį taip, kaip koks vienuolis savo celės prietemoj, akis i aki su kaukuolės duobėm, nors, tiesa, jam irgi kaukuolė gali patapti langu i visatos šaltį: (psl. 53): „šaltom naktim susi-raitydavo užkimšęs laikraš-čiai akiduobes“, bet tada mir-tis ir gimimas susijungia i vieną užsimiršimą: „ir kaip kodikis įsijose miegodavo ne-sapnuodamas“. Tiksliau gal būtų sakyti, kad jis medituoja gyvenimą, žiūrėdamas, kaip visa, kas gyvena, tikisi iš-ganyto mirties ir atpirkimo pilnumoj, kaip tas jo voras su kryžium ant nugaros: „tėve mūsų kurs esi musės akies tinklainė du tūkstantčius metų suptis ant kryžiaus su pagoniška baimė nukristi i dieko nereiškiantį gyvenimą“ (psl. 61). Čia man prisimena kažkieno pasakymas, kad gy-venimas be Kristaus yra be galo nuobodus.

Baigiant dar žodis apie Eu-genijaus poetinę kalbą. Ji skaitant man tenka mokyti kitokios gramatikos, kitokių žodžių tarpusavio ryšių tai-dysyklių, o tos taisyklės iškyla iš sielos praregėjimų, iš perskai-jymo to, kas neparašyta, bet i ką nurodo parašytieji žodžiai. Užtat aš džiaugiuos kartu su poetu, kaip jis sako, „kai ap-tinku eilėrašty / neparašytą eilutę“. O tokios eilutės kar-tais slepiasi už žodžių žaismo, už implikuotų kalambūrų, kaip, pavyzdžiui, psl. 28 eilė-raštyje apie Aušros vartus: „loji neradamas rimo neras-damas / pedų kur dievas išėjo / pro akis pro dūmus pro / palie-nusio elgetos sauja / girdžiu lo-jimą kitapus sienos/ aušros spindulys dangaus vartuos / arkangelas šuo / iš mano krūtinės“. Po kiek laiko su-pranti, kad tie šunys tai vie-nuoliai, nes jų yra Domini-konų gatvė, taigi tas lojimas yra malda, nes jie Domini canes, o tada ir poeto lojimas ieškomais rimais, sekant Die-vo pedų jambiais arba dakti-

VILNIUS — NE VIEN LIETUVIŲ KULTŪROS ŽIDINYS

Vilniaus kultūrinis gyvenimas 1900-1940. Išleido Lietu- vių literatūros ir tautosakos institutas. Vilnius. 1998 m. Redaktorė Donata Linčiuvienė; sudarytoja humanitarinių mokslų dr. Alma Lapinskienė. Knyga minkštasis viršelias, 306 psl., leidyklos adresas: Antakalnio g. 6, 2055 Vilnius.

Lietuvos sostinės kultūrinio gyvenimo apraiškos padalin- tos i du laikotarpius: pirmasis 1900-1918 m., antrasis 1919-1940 m. Tas apraiškas iš įvairių aspektų nagrinėja ir aptaria netoli trisdešimt autorių, neskaitant Vytauto Kubi- liaus, kuris pateikia įvadą ir pirmajam, ir antrajam laiko- tarpiui.

Kaip galima suprasti iš tų trumpų įžanginių žodžių, knygoje spausdinami straips- niai iš konferencijos (deja, niekur nepažymėta, kada ta konferencija vyko), kurios tik- slas — „apibūdinti Vilnių — kultūrinį ryšių ir sąveikų centrą, vieną ryškiausių Vidu- rio ir Rytų Europoje“. „Ši kon- ferencija skirta Vilniaus kul- tūriniam gyvenimui tarp dviejų pasaulinių karų. Vie- nam prieštaraujančių ilga- amžėje šio miesto kultūros is- torijoje... Šioje konferencijoje ketinama kalbėti ne apie skriaudas, o apie tautinių kultūrų sąveikas, apie Vil- niaus kultūros bendrumo ženklus. Akivaizdu, jog kai kurios Vilniaus kultūros tra- dicijos buvo stipresnės už dis- kriminacijos barjerus...“

Štai tik keli straipsnių, spausdinamų knygoje, pavadi- nimai: „Lietuvių literatūra XX a. pradžios Vilniuje“;

lais, ir kad abu veda per dan- gaus spindulį Aušros vartuose i aušros spindulį vartuose dangaus, per tai, kas žemėje yra paliegusi, kaip elgeta, malda iš poeto krūtinės. Čia prisimena Osipo Mandelštamo žodžiai: „Bože imia, kak bol- šaja ptica / Vilietiela iz mojei grūdi“, pažodinis vertimas: „Dievo vardas kaip didžiulis paukštis išskrido iš mano krū- tinės“.

Turiu ir poeto, ir jūsų atsi- prašyti už šį skubotą prista- tymą, nes neturėjau laiko knygą kaip reikiant perskaityti, įsisąmoninti viską, ką jis ten pasiekė ar bandė pasiekti, ir jums protingai išdėstyti. Bet norėčiau tikėtis, kad ir tiek pakaks jus šia knyga su- dominti, prie jos patraukti, kad visi galėtume poetui pasak- yti: „tat tvam asi, mirtingas, bet ne vienišas“.

„Lietuvių mokslo draugijos vaidmuo kultūriniame Vil- niaus gyvenime“; „Operos 'Bi- rutė' 90-metis“; „Vilniaus erd- vė tarp sacrum ir profanum“; „Kun. Kristupas Čibiras ir jo artimiausi bendradarbiai“; „Vilniaus žydų kultūra tarp dviejų pasaulinių karų“ (ši Mejerio Šubo straipsnį per- spausdiname šioje priedo lai- doje, nes jis ypač akivaizdžiai patvirtina, kad pirmosios Lie- tuvos nepriklausomybės de- šimtmečiais diskriminacija prieš žydus neegzistavo, jie galėjo laisvai puoseletį savo kultūrą, švietimą, leisti laik- raščius, tvarkyti savo gyve- nimą“).

Eilinių skaitytojų, ypač gy- venantį už Lietuvos ribų, er- zina nuolat vartojamas „tarpu- kario Lietuvos“ terminas, ta- rytum autoriai bijote bijo pri- pažinti, kas įvyko 1918 vasa- rio 16 d. Nors iš straipsnių turinio susidarome nuomone, kad su nepriklausomybės lai- kotarpiu kultūrinio gyvenimu Vilniuje gerai susipatizina ir peltiekta (juk knyga apibota 1940 m., kai Lietuva nepri- klausomybę prarado per pir- mąją bolševikų okupaciją), tų terminų vartoseną, be abejo, reikia priskirti redaktorės neapdairumui.

Antras minusas: kai kurių straipsnių spausdinimas rusų ir lenkų kalba, be santraukos lietuviškai. (Rusų kalba straipsniai yra išspausdinti kirilica, tad net autorių pa- vardės, rusiškai nemokan- čiam, neįskaitomos.) Nejaugi knygos sudarytojai tiki, kad kiekvienas lietuvis moka šias kalbas? Kadangi medžiaga, surinkta knygoje *Vilniaus kultūrinis gyvenimas 1900-1940* yra svari, gali būti ver- tinga tiek pažintine prasme, tiek moksliniams darbams, daugeliui rusų ir lenkų kalba išspausdinti straipsniai bus kaip „tuščia vieta“ kitais atve- jais rimtame leidinyje.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ISTORIJA

Apie Lietuvos kariuomenę — taip vadinasi Lietuvos ar- chyvų departamento testinio leidinio *Lietuvos archyvai* dvy- liktasis sąsiuvinis.

Siame Lietuvos centrinio valstybės archyvo specialistų parengtame straipsnių ir do- kumentų rinkinyje, kaip sakė Archyvų departamento gene- ralinis direktorius Vidas Gri- goraitis, — siekiama apžvelgti nepriklausomos Lietuvos ka- riuomenės istoriją, išryškinti kai kuriuos jos pradžius ir pa- baigos momentus taip, kaip jie atsiskleidžia, betyrinėjant do- kumentus. Leidinyje pateikia- ma archyvinų duomenų apie karininkų rengimo pradžia, apie Amerikos lietuvių briga- dos organizavimą 1919-1920 metais, apie Lietuvos kariuo- menės uniformos raidą ir au- tomobilius, taip pat karinių komendantūrų susiformavi- mą. Leidinys baigiamas doku- mentais apie Lietuvos kariuo- menės inkorporavimą i Rau- donosios armijos sudėtį bei 29-ojo šaulių teritorinio korpu- so formavimą 1940 metais.

Lietuvos archyvai dvylikame sąsiuvinyje taip pat apzvel- giami Latvijos ir Lietuvos san- tykiai 1918-1940 metais.

Leidinyje pateikti straips- niai ir dokumentai pasak V. Grigoraitio, pasitarnaus tyri- nėjantiems Lietuvos istori- ją, besidomintiems konkrečiai Lietuvos kariuomenės istorija.

Šis Lietuvos archyvų depa- rtamento išleistas sąsiuvinis, nors ir pavėluotai, yra skirias Lietuvos kariuomenės 80-mečiui.

(Elta)

KNYGA — TARSU SUVERTAS KASDIENYBĖS ROZINIS

Trečią savo knygą *Kasdie- nybės rožinis* geg. 18 d. Vil- niaus rotušėje pristatė Kauno dramos teatro aktorė Dolora- sa Kazragytė. Novelių — laiškų knygą 4,000 egzempliorių ti- razu išleido „Gardenijos“ lei- dykla.

D. Kazragytės pirmoji knyga *Tiltas be tureklų* dienos šviesa išvydo 1986 metais, o po aš- tuonerių metų pasirodžiusi *Gyvenimas prieš gyvenimą* su- laukė nemenko populiarumo. Naujausią knygą autore vadi- na paskutiniąja. Joje — gyve- nimo vaizdeliai, kuriuos kiek- vieną trečiadienį galėdavo perskaityti dienraščio *Kauno diena* skaitytojai.

(Elta)

Vilniaus senamiesčio panorama. Nuotr. Antano Sutkaus

Vilniaus arkikatedros detalė. Nuotr. Vinco Šalčiūno

Vilniaus žydų kultūra tarp dviejų pasaulinių karų

Mejeris Šubas

Kai tarp jaunos Lietuvos Respublikos ir Tarybų Rusijos vyko taikos derybos, iš pradžių buvo numatyta, jog Lietuvos delegacijai vadovaus užsienio reikalų ministras lietuvis A. Klimas. Bet prezidentas A. Smetona buvo įžvalgas ir nusprendė, kad Lietuvos delegacijai vadovautų užsienio reikalų ministro pavaduotojas žydas Š. Rozenbaumas, nes Rusijos delegacijai vadovavo žydas A. Jofė. Reikia pasakyti, jie gerai sutarė. Pasakojama, jog kai oficialių posėdžių metu kildavo nesutarimai, buvo skelbiama pertrauka. Š. Rozenbaumas ir A. Jofė dvišio eidavo gerti arbatos, pašnekučiuodavo ir suderindavo viską, dėl ko gintytosi per oficialius posėdžius.

Daugiausia nesutarimų buvo kilę dėl Vilniaus miesto ir krašto priklausomybės: Lietuvai ar Lenkijai. Vienas svarbiausių Rozenbaumo argumentų buvo tas, kad viso pasaulio žydai vadina Vilnių „Lietuvos Jeruzalė“ („Jerusalem D'Litā"). Tai reiškia, kad Vilnius savo tradicijomis, papročiais, kultūra tūkstančiais saitų susietas su Lietuva.

Kai vyko lenkų okupantų inspijuotas plebiscitas, kam turi priklausyti Vilniaus kraštas, žydai jį boikotavo. Lenkijos valdžia gerai suprato, kad Vilniaus žydai iš esmės už Lietuvą (bet jie bijojo viešai išreikšti savo nuomonę). Pirma, Vilniaus žydai ir istoriškai, ir etnografiškai susieti ne su Lenkija, o su Lietuva, nes dauguma jų kultūros veikėjų gimė ne Vilniuje, o Lietuvos miesteliuose. Antra, politiniais sumetimais Lietuvos žydai tuo laiku naudojo nacionalinę kultūrinę autonomiją, o Lenkijoje siautėjo judofobija, dažnai pasitaikydavo žydų pogromų.

Vilnius, kaip stambus Europos žydijos kultūros centras, susiformavo XVII-XVIII a. bet ypač suklestėjo XIX a. antroje pusėje — XX a. pirmoje pusėje (iki Antrojo pasaulinio karo pradžios). Ryškus aptariamąjo laiko kultūros bruožas buvo jos dualizmas, kuris reiškėsi dvejopai: a) plėtojosi ir religinė, ir pasaulinė kultūra; b) pasaulietinė savo ruožtu plėtojosi dviem kalbom — hebrajų ir jidiš.

Šiuo laikotarpiu Vilniuje veikė trijų rūšių žydų mokyklos: a) religinės, kuriose be pasaulietinių mokslų, buvo sustiprintas Biblijos ir Talmudo dėstymas; b) pasaulietinės su dėstomąja hebrajų kalba; c) pasaulietinės su dėstomąja jidiš kalba. Be to, Vilniuje veikė vienintelė visoje Lenkijoje mokytojų seminarija, kuri ruošė mokytojus jidiš mokykloms.

Bet labiausiai Vilnius garsėjo žydų pasaulyje tuo, kad jame veikė vienintelis žydų mokslinis institutas (JIVO), kuris tyrinėjo Rytų Europos žydų istoriją, kalbą, literatūrą, etnografiją, ekonomiką ir t.t. 1923 m. Berlyne įvyko Europos ir JAV žydų inteligentų pasitarimas, kuris svarstė, kur įsteigti šį institutą. Buvo du siūlymai: Varšuva ir Vilnius. Dauguma pasisakė už Vilnių, nes jis tada buvo jau pasaulinis jidiš kultūros centras. Tas institutas pradėjo veikti 1925 m. pradžioje privačiame bute Basanavičiaus g. Nr. 27, o vėliau 1929 m. buvo pastatytas namas Vivilskio g., kuris sugriautas karo metais. Institutas buvo visuomeninis, jis turėjo daugelyje šalių savo rėmėjus. Tarp jų buvo tokie pasaulinio masto mokslininkai, kaip fizikas Albertas Einšteinas, psichiatras Zigmundas Freud, nepriklausomoje Lietuvoje veikė „JIVO bičiulių draugija“, kuri propagavo instituto veiklą, rinko pinigines aukas.

1929 m. Vilniuje įvyko pirmoji pasaulinė „JIVO bičiulių draugijų“ konferencija. Joje Lietuvos delegatas dr. Ezeris Finkelšteinas perskaitė asmeniška tuometinio Kauno universiteto rektoriaus profesoriaus Mykolo Biržiškos sveikinimo laišką.

Visuose Europos, Amerikos ir Pietų Afrikos kraštuose, kur gyveno išeiviai iš Rytų Europos žydijos, institutas turėjo savo informatorius. Jie savarankiškai rinko istorinę, demografinę, etnografinę medžiagą, laikraščius ir žurnalus jidiš ir hebrajų kalbomis. Visa tai plaukdavo į Vilnių — instituto archyvą.

Kasmet išeidavo JIVO mėnesinis žurnalas („JIVO-Bleter“), kuris buvo platintas po visą žydų pasaulį. Tačiau didžiausias JIVO nuopelnas buvo mokslinės jidiš kalbos gramatikos sudarymas. Vienas žydų gyvenimo paradoksų buvo tas, kad jidiš kalba egzistuoja nuo XI a., o bendrų gramatinių taisyklių ji neturėjo. Todėl filologinė sekcija ėmėsi šito uždavinio. Doktorui Maksui Veinraichui vadovaujant, 1932 m. išėjo pirmoji mokslinė jidiš kalbos gramatika, kuria lig šiolei naudojasi viso pasaulio jidiš kalbos mokovai. Vienas šios gramatikos kūrėjų — Judelis Markas, dėstęs jidiš kalbą iš pradžių Ukmergės, o vėliau Kauno žydų gimnazijoje.

Be JIVO, Vilnius garsėjo didžiausia pasaulyje žydų mokslinė biblioteka. Jos steigėjas — Matatijas Strašūnas (1817-1885). Jis buvo turtin-

gas pirklys, turėjęs vieną didelę aistrą — rinkti žydų knygas, žurnalus bei laikraščius iš viso pasaulio ir įvairiomis kalbomis. Vaikų jis neturėjo ir visą savo turtą paskyrė bibliotekai, kuri oficialiai pradėjo veikti kaip kultūrinė institucija 1892 m. Dabartinėje Stiklių gatvėje buvo pastatytas specialus dviejų aukštų pastatas. Daugelis turtingų žydų palikdavo bibliotekas ne savo vaikams, o Strašūno bibliotekai. Antrojo pasaulinio karo išvakarėse biblioteka turėjo 150 rankraščių, 5 inkunabulus, atspausdintus iki 1500 metų ir per 50,000 mokslinių knygų judaikos tematika. Į Vilnių padirbėti šioje bibliotekoje specialiai atvažiudavo mokslininkų judaistų iš visų penkių žemynų.

Be šios bibliotekos, tarpukario laikais mieste dar veikė 12 viešų bibliotekų, kurios priklausė įvairioms draugijoms. Didelį vaidmenį kultūriniam gyvenime vaidino spauda. Su tam tikromis pertaukėmis pasirodydavo 6 dienraščiai jidiš kalba ir 2 dienraščiai hebrajų kalba. Eidavo taip pat savaitraščiai ir mėnesiniai žurnalai. 1919-1920 m. kas keturis mėnesius išeidavo literatūrinis rinkinys „Lietuva“ („Lite“). Vėliau lenkų okupacinė valdžia jį uždarė.

Vilniuje veikė apie 7 žydų leidyklos, iš kurių seniausia ir didžiausia buvo „Našles ir bro-

PRANCŪZAI GĖRĖJOSI LIETUVIŲ MUZIKA

Penkias dienas Prancūzų krikščionių radijuje (RCF) skambėjo profesionali lietuvių muzika. Programą inicijavo viešoji įstaiga „Lietuviškas artistinis veiksmas“, įkurta pianistės Muzos Rubackytės, ją pristatė Prancūzijoje gyvenantis muzikologas Giedrius Gapšys.

Pirmą dieną laidos buvo skirtos M. K. Čiurlionio gyvenimui, dailei ir muzikai, supažindinta su jo simfoninių poemų fragmentais, atliekamais Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro ir dirigento J. Domarko.

Programoje taip pat skambėjo Vilniaus kvarteto atliekamas V. Barkausko „Styginių kvartetas“, O. Balakausko Sonata smuikui ir fortepijonui bei naujesni kūriniai, įgroti lietuvių atlikėjų ir žymaus vokiečių trimitininko M. Stockhauseno. Ciklą užbaigė B. Kutavičiaus ir O. Narbutaitės kūrybai skirtos laidos.

lių Romų.“ Ją įkūrė 1799 m. knygyno savininkas Josefas Romas. Joje buvo spausdinamos religinio ir pasaulietinio turinio knygos.

„Tomoro“ leidykla 1927-1937 m. išleido jidiš kalba I. Cimbargo 10 tomų *Žydų literatūros istoriją*.

1940 m. Vilniuje veikė jaunų poetų grupė „Jung-Vilne“ („Jaunasis Vilnius“), kuriai priklausė Chaimas Gradė (mirė po karo Niujorke), Abraomas Suckeveris (jam dabar 94-eri, gyvena Tel Avive). Įdomi savita Abraomo Karpi-novičiaus kūryba. Tai vienintelis prozininkas, rašantis dabar apsakymus, noveles tik apie Vilniaus žydų gyvenimą. (Reikėtų kelis apsakymus išvesti į lietuvių kalbą.)

O lietuvių literatūros institutui derėtų išleisti rinkinį *Žydų įvaizdis lietuvių tautosakoje ir literatūroje*. Žydų kultūros istorikų ryškiai skiria *Aušrą* ir *Varpą*, labiau gerbia aušrininkus ir d-rą Joną Basanavičių. Įdomu būtų tirti temą *Lietuvių įvaizdis Lietuvos tautinių mažumų literatūroje*. Drįstiau teigti, kad tokie leidiniai skatintų kultūrų artėjimą, jų tarpusavio turtinimą.

Dail. Viktoras Petravičius.

Tai — vienas pirmųjų „Lietuviško artistinio veiksmo“ projektų. Jo idėja kilo M. Rubackytei susipažinus su Prancūzų krikščionių radijo redaktore. Pianistės ir jos vyro gydytojo A. Shvaloffo pasiūlyta projektą pristatyti prancūzų auditorijai lietuvių muziką radijas patvirtino.

Nebe pirmą kartą, M. Rubackytei įgyvendinant švietėjiškus sumanymus, užsienyje talkina muzikologas G. Gapšys. Prieš keletą metų jis pristatė lietuvių šiuolaikinę muziką tarptautiniame salone Paryžiuje „Musicora“. Pernai šio muzikologo straipsnį apie Lietuvos muziką išspausdino solidus britų žurnalas *Gramophone*.

MM inf.

DAIL. PETRAVIČIAUS MONOGRAFIJA

Nors jau dešimt metų, kai vienas žymiausių lietuvių grafikų Viktoras Petravičius (1906-1989) išleido amžiną, išleistas jo kūrybos albumas — monografija, vel teikia progą kartu paboti.

Ingridos Korsakaitės knygos *Viktoras Petravičius. Grafika* pristatymas — prisiminimų vakaras įvyko birželio 17 dieną Vilniaus paveikslų galerijos rūmuose. Remiant Kultūros ministerijai ir privačiam Sauliaus Karoso labdaros ir paramos fondui, albumą — monografiją išleido Raimondo Paknio leidykla.

S. Karoso fondas ketina 500 šios labai vertingos knygos egzempliorių dovanoti Lietuvos mokykloms.

Viktoras Petravičius kūryba, jungianti savyje tautinius bruožus su pasauliniais modernio meno atradimais, pasak dailėtyrininkų, turėjo didžiulį poveikį visai mūsų dailės raidai. Žymiausi dar prieškarinio laikais Lietuvoje sukurti dailininko darbai — iliustracijos liaudies pasakoms *Gulbė karaliaus pats*, *Marti iš jausos* — įėjo į lietuvių grafikos aukso fondą, buvo aukštai įvertinti tarptautiniu mastu.

Po karo gyvendamas Jungtinėse Amerikos Valstijose, Viktoras Petravičius susilaukė ir Amerikos dėmesio, pripažinimo. Ypač didelį atgarsį turėjo jo devintojo dešimtmečio parodos. Žymaus lietuvių grafikos darbų yra įsigiję Amerikos muziejai.

R. Paknio leidyklos išleis-tame albume — monografijoje yra 298 iliustracijos, iš jų 131 — spalvota. Tai — ne tik dailininko darbų reprodukcijos, bet ir jo asmeninės nuotraukos.

Pristatant knygą apie Viktorą Petravičių, kalbėjo Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, poetas Kazys Bradūnas, dainininkas Vytautas Valius ir kit. Buvo rodomas Algimanto Kezio Amerikoje sukurta video-filmas apie Viktorą Petravičių. (Elta)

RENATOS PALUBINSKIENĖS PARODA ČIKAGOJE

Grosse Pointe Parke, Michigan, gyvenanti ir dirbanti kaip meno konservatorė Kenneth Katz studijoje neseniai atvykusi iš Lietuvos Renata Palubinskiene per porą metų pradėjo gausiai dalyvauti įvairiose Detroito apylinkės meno parodose. Meno studijas ji baigė Kaune.

Pianistė Mūza Rubackytė.

Ir štai jos paroda įvyks Čikagoje Byron Rocke galerijoje, 750 N. Franklin St., Suite 105 (312 654 0144). Atidarymas ir susitikimas su dailininke penktadienį, liepos 16 d. nuo 5 iki 9 val. vak.

Ji pati sako, jog ji savo paveikluose bando atkurti vaikų pasaulį, kur džiaugsmas ir liudėsys kartu pasirodo, kaip ir vėliau gyvenime, nors suaugusieji daug ką slepia nuo savęs ir kitų žmonių. Štai paveiksle „Septintas trimitas“ matome su kortomis žemyn smengiantį vėlinį ir aukštyn kylantį trimituojantį angelą.

Renata Palubinskiene naudoja aliejinius dažus ir glazūras. Studijuodama ir atnaujindama senų meistrų darbus, Renata pasisavino ir jų Renesanso techniką. Jos paveikslai blizga ir žiba. Ji vartoja daug žalių ir raudonų dažų. Ir vėlinias, ir angelus yra žalsvi. Tačiau vėlinio galvos fonas yra labai raudonas, o angelo mėlynas.

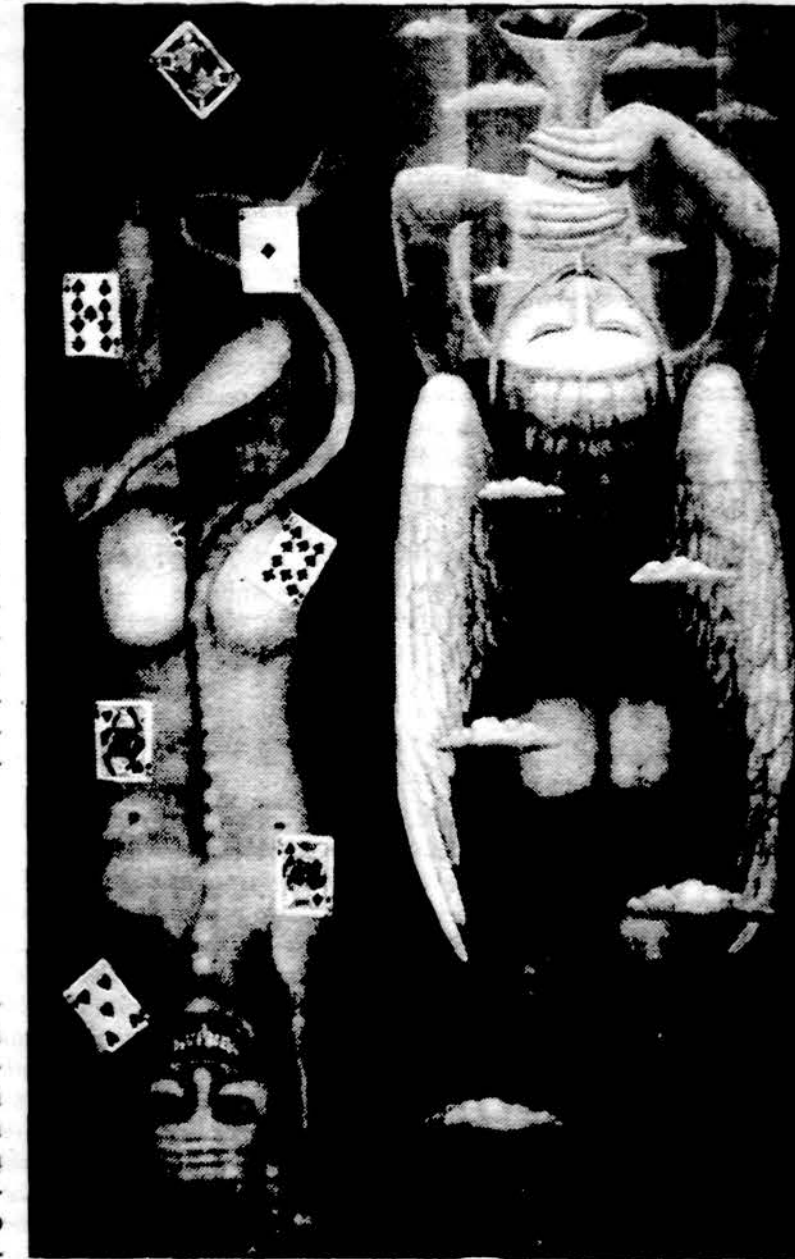
Renata Palubinskiene tęsia

Renesanso meną šiais laikais. Tai yra labai savitas menas: savotiškai naujas ir imponuojantis. Mes jos vardą vis dažniau ir dažniau girdėsime. Saulius Šimoliūnas

PARODOS PAGRINDAS — STASIO DŽIUGO DOVANA

Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje birželio 25 d. atidaryta paroda „Išėjimo plakatai“ — lietuviškosios visuomeninės ir kultūrinės veiklos atspindys. Parodos pagrindą sudaro ciklagiečio rašytojo, bibliofilo Stasio Džiugo Mažvydo bibliotekai dovanota plakatų kolekcija. Atidaryme dalyvavo ir Stasys Džiugas, kuris šiuo metu vieši Lietuvoje.

S. Džiugas ne vien Martyno Mažvydo biblioteką yra aprūpinęs vertingais užsienio lietuvių leidiniais. Jis ypač daug knygų yra išsiuntęs savo gimtojo miesto — Raseinių — bibliotekai.

Renata Palubinskiene. „Septintas trimitas“. Aliejus ant drobės.